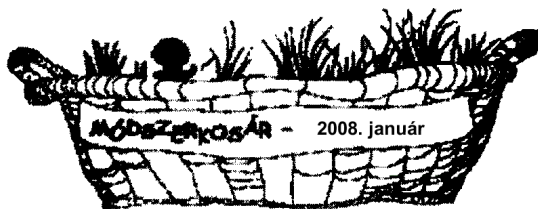

Kedves Tagtársaim!

Nehéz helyzetben vagyok most a kosárkészítéskor. Nem érkezett Töletek egy fia cikk sem lapzártáig. A karácsony, az évszárás, az évkezdés bizonyára mindenkit teljesen lefoglalt.

Bevallom, nekem egy kis madáretető-nézegetés azért még belefért az időmbe, és még szerencse, mert sok kedvenc ismét felkereste az etetőnket. A legnagyobb élményt azonban a kertünket meglátogató zöldküllő jelentette.

Szóval - január közepe és cikk egy szál se. Mea culpa, most én sem telefonoztam, e-maileztem a kosár íródeákjainak. Mit volt mit tenni, elővettem azt a pár hónappal ezelőtti élményemet, ami közvetlen munkámhoz, a napközihez kapcsolódik.

Ne mondja senki, hogy a NAPKÖZI nem érdekes téma! Dehogynem! A múlt héten 44-en néztük meg az Operában a Varázsfuvolát, e hét végén Érdre megyünk a Magyar Földrajzi Múzeumba, az azutáni héten az Iparművészeti Múzeum régi játékok kiállítását nézzük meg, jelentkeztünk a Liget Műhely Alapítvány Szítakötő elnevezésű nemzeti ökológiai programra stb. Persze emellett még tanulunk is, és az se baj, ha az a tanulás nem nyúg a gyerekeknek, mert mi együtt mindig jól érezzük magunkat, még tanuláskor is.

E kicsit hosszúra nyúlt bevezető után miről is lesz most szó? Arról, hogy
Miért van szükség a napközi megújítására?

A pedagógusok számos tanfolyamon vettek részt addig is, míg nem kellett kötelezően gyűjteni az akkreditált pontokat. Ezeknek a tanfolyamoknak a nagy része az épülésünket szolgálta. Személy szerint nekem mindig sikerült olyan továbbképzésre jelentkezni, amit értelmesnek, hasznosnak tartottam. Ilyen volt az a napközis továbbképzés is, amit 2007. augusztus végén szervezett a Magiszterium 164 Oktatásszervező Iroda. Sok éves napközis múltamban kevés olyan továbbképzésen vettem részt, amit kifejezetten napköziseknek szerveztek. Kivétel ez alól, a helyi (pl. kerületi) munkaközösségek összejövetelei. Ezért örültem most ennek. A Magisztérium 164 Oktatásszervező Iroda a tanév elején egy országos konferenciát szervezett, mégpedig az ötödiket. A korábbiakról nem értesültem. Akkreditált révén anyagi okok miatt sajnálatos módon nem minden érdeklődő vehetett részt rajta. Természetesen szorgalmasan jegyzeteltem és a tanév eleji első napközis munkaközösségi foglalkozást a tanfolyam anyagával kezdtem, de egy órába nem lehet 3 napot belesűríteni.

Az előadók a három nap alatt a napközi megújításáról beszéltek. Egy kínai szólás, melyet a szervezők mottóul választottak, érzékelteti a konferencia szellemiségét: „Amikor a változás szele fúj, egyesek védőfalakat építenek, mások szélmalomokat.”

A mai magyar iskolarendszeren belül a napközinek is alkalmazkodnia kell a megváltozott világhoz. Világunk jelentősen átalakult: felgyorsult az életritmus, a tempó. Ennek következtében

1. a megtanult szakmai ismeretek 10 év alatt elévülnek,
2. a munkavállaláshoz kapcsolódó ismeretmennyiség az Interneten évente 32-szeresére nő,
3. az ismeretek döntő többsége nem érhető el magyar nyelven.

A ma napközije:

- a nevelést tartja elsődlegesnek,
- nem a tanítást, hanem a tanulást tartja fontosnak,
- mivel nem köti tanterv, az iskola megújításának motorja, és a környezeti nevelés színtere lehet.

Az oktató iskola elsősorban ismeretet ad át, vagyis a tanár leadja az anyagot, a gyerek beveszi. A nevelő iskola a készségek elsajátítására törekszik.

A napközis pedagógus legyen!

Pótoljuk az otthon elmaradt nevelést!

Az életre kell felkészíteni a gyerekeket!

Fontos a tanulás vonzóvá tétele.

A szaktanár tudományt tanít, a napközis nevelő gyereket.

Tanárnak lehet tanulni, pedagógusnak nem, és napközisnek születni kell!

Legfontosabb célunk a jövőért felelősen gondolkodó, sikeres, boldog emberré nevelés.

Nem a tananyag, hanem a készségek, képességek elsajátítása a cél.

Ne legyen osztályozás alsóban! Mit osztályozok? A készségek kialakulásának gyorsaságát?

Élethelyzeteket játszunk el, ha lehet kinn a természetben! Oldjuk meg a problémákat! (pl.: helyi környezetszennyezés) Mik a megoldások?

A napközi nem lehet továbbra is házi feladat-gyár!

A testmozgás ideje legalább 45 perc legyen. Ez feldarabolható.

A hagyományos napközis szerkezet széttörhető.

- a napközi legyen az a hely, ahol a tanuló jól érzi magát,

- a napközi az iskola legfontosabb nevelési színtere,

- a napközi célja a szocializálás,

- valamint a házi feladat megoldása.

Az iskolában az elavult, hagyományos szerkezetet legalább a napköziben próbáljuk széttörni projektpedagógiával. Kezdjük – ha másként nem megy – a hagyományos és projekt módszer keverésével.

Akkor hogyan tovább?

- Az iskola a gyerekért legyen!

- Az iskola legfőbb célja a környezettudatos, sikeres, boldog emberek nevelése.

- Vissza kell adni a nevelő pedagógus rangját!

- Alapjaiban meg kell változtatni a napközi világát: ne legyenek zsúfolt termek és frontális padosorok, játszóhelyet, környezetbarát eszközöket biztosítsunk, ne vigyen haza táskát a gyerek, szünetre, hétvégére ne legyen házi feladat.

- Foglalkozások helyett projekteket szervezzünk, melynek időtartamát mi szabjuk meg a téma mértékéhez szabva.

Napközis tervezőmunka

A hagyományos „Foglalkozási terv” nyomtatvány a hatvanas évek végéről maradt ránk. Változtassunk ezen! Bármilyen füzetbe tervezünk a foglalkozási terv nyomtatványa helyett, helyzetelemzés kell! A helyzetelemzést nem lehet egész évre megírni előre, folyamatosan dolgozni kell benne név nélkül, ugyanis a helyzetelemzés publikus.

Tervezni csak egy-két hónapra lehet.

Projekt alapú oktatás a cél:

- egy téma komplex feldolgozása

- rendszerben gondolkodás

- csoportmunka

A projekt minden esetben egy bemutatható szellemi vagy anyagi alkotás. Tipikus hiba a rossz témaválasztás.

Vekerdy Tamás pszichológus előadását Mérei Ferenc gondolatával kezdte, aki szerint az iskola vagy gyermekközpontú, vagy intézményközpontú. A gyermekközpontú iskola a gyerek személyiségét segít kibontakoztatni.

A nemrég elhunyt Kontra György a hatvanas években felmérte, hogy 3-4. osztályban ki tud jobban természetismeretet tanítani, a tanár vagy a tanító. A tanító.

A PISA felmérésben sikeres skandinávoknál a tanítókat nem a szaktárgyakra tanítják elsősorban, hanem a módszerekre, a konfliktuskezelésre. Ne siettessük az írástanítást első osztályban. Észak-Európában a negyedik osztályosok a feladatlap kitöltést átlag alatt teljesítették, a magyar gyerekek átlag felett. 15 évesen fordított a helyzet. A készségeket nem érdemes gyorsan fejleszteni. Akkor ülepszik a tudás, ha megszakítom a tanulást, pl. éjszaka, hétvégén. Alváskor rendeződik, épül be. Az értő olvasást még felsőben is tanítani, gyakorolni

kell. Sok diplomásnak is gondja van az értő olvasással. A felnőttek a gimnáziumi anyag 9 %-ra emlékeznek. A mai gyerekek átláthatatlan világban élnek. A tej a zacskóból jön stb. Vigyük közelebb a gyerekeket a természethez! Ha a gyerektől elveszük a gyerekkort, ettől a felnőttkori teljesítményük még nem nő, sőt csökken. Az északi és nyugati iskolákban arra kíváncsiak, mit tud a gyerek, a magyar iskola azt nyomozza, mit nem tud. Vekerdy Tamás szerint az iskola abnormális hely, mert az kérdez, aki tudja, és azt válaszoltatja, aki nem tudja. A mi gyerekeinknek az a legfontosabb, hogy beszélgessünk velük. Folyamatosan olvassanak! Jó kedvvel! A gyerekek legyen szabad mindig mindent kérdezni. Alsó tagozaton a munkafüzet rossz dolog. Másoljanak a tábláról. A munkafüzet csak a kiadónak jó.

Differenciált értékelés: nem a tananyaghoz, nem a másik gyerekhez mérten értékelek, hanem önmagához mérve.

Márai Sándor szerint a nyárspolgár azt hiszi, hogy a művészet művészettörténeti anyag, pedig élmény. Vagyis a tanulás se anyaghalmaz-bevétel legyen, hanem élmény. A legtöbb élményt pedig a természet és játék nyújtja, vagyis játék a természetben.

Játék a természetben

A mai felgyorsult élettempó mellett nagyon keveset játszunk, illetve a játék fogalmán teljesen mást értünk. Tanítványaink többsége számítógépes játékokat játszik, vagy sokszor játék gyanánt elemmel működő szerkezeteket működtetnek. A napközi otthon számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy érdekesebbnél érdekesebb játékokat játsszunk. Minden lehetőséget ragadjunk meg és bírjuk játékra a gyerekeket. Tanítsuk meg őket játszani! Segítségünkre lehet ebben Esztergályos Jenő: 1000 játék c. munkája (A szerző kiadása, 1997.), melyből mind a szabadban, mind pedig a tanteremben érdekesebbnél érdekesebb játékokat játszhatunk.

Nincs felüdülőbb, mint a szabadban, kint a természetben játszani. Úgy kell irányítanunk, lehetőséget és segítséget kell adnunk a gyerekeknek ahhoz, hogy játék közben megtapasztalhassák, megismerhessék és megszerethessék a természetet. Adorján Rita pécsi kolléganő Magonc c. játékos könyvében a természetben játszható játékok sorát nyújtja át nekünk. A könyv megrendelhető a mecseki Erdészeti Részvénytársaságtól (7623 Pécs, Rét u.8.), valamint az MKNE irodában.

A könyvből a következő játékokat ajánljuk figyelmetekbe:

„Vakvezetés

A gyerekeket párokra osztjuk. Fontos, hogy ennél a játéknál ők válasszanak párt maguk mellé. Az egyiknek bekötjük a szemét. A párja, a látó, kiválaszt három különböző dolgot, amelyhez odavezeti bekötött szemű párját. Ezeket kell megtapogatnia, megismerkednie vele (pl.: egy száraz ágat a földön, egy élő fát, kiszáradt tuskót vagy kődarabot). A rövidke séta után, amikor a párok visszaértek a kiindulási helyre, levéve a kendőt, meg kell keresni a kikapogatott tárgyakat. A bekötött szemű gyerek feltétlenül mondja el, miről ismert rá a tárgyra vagy élőlényre, milyennek érezte.

Százlábú

Ha az időjárás megengedi, a résztvevők húzzák le a cipőjüket és a zoknijukat. Bekötött szemmel, egymás után felsorakozva fogják meg egymás vállát, ők lesznek a százlábú hernyó. A vezetőnek a szeme nincs bekötve, hiszen a százlábúnak is elől van a szeme. Lassan elindulva, egymás kezét fogva menjenek az erdőn, avaron, letaposott úton. Visszaérkezve a kiindulási helyre, a kendő levétele után kérdezzük meg, mit éreztek a lábuk alatt, hol vezetett az út, visszatálnának-e.”

Petkes Csaba szakreferens előadónk témája:

Tanulási módszerek a napköziben

A tanulás tanítása

Memóriatechnikák

Elérhetősége:

petkes.csaba@apaczai.hu

petkescs@extemet.hu

Tel: 06-30/330-2616

Célunk az legyen, hogy tanulni képes embereket adjunk ki az iskolából. Ezzel a képességgel tudnának élni a mai világban.

A tanulás egyfajta kommunikáció. Érzelmi ráhangolással kezdjük. Mihez köthetem, kapcsolhatom, mire épülhet? Együtt tanuljunk, kérjük visszajelzést, hogy az INFORMÁCIÓT VETTE a gyerek, BEFOGADJA, tegyük RENDSZERBE, a gyerek RENDSZERÉBE. OSSZUK RÉSZEKRE, KEZELHETŐ ELEMÉKRE, vagyis vázlatra, ezt (játékosan, ha lehet) MEMORIZÁLJUK. A megszerzett tudást HASZNÁLJUK.

Célunk, hogy a gyerek bármilyen élethelyzetben és életkorban alkalmazni tudja konkrét tevékenység során készségeit, képességeit. Tudjon dönteni. Olyan élethelyzeteket hozunk létre, hogy képes legyen **problémát megoldani, kommunikálni, tanulni.**

Teremtsünk olyan tanulásszervezési formát, ahol minden gyerek megszólal, beszél (ne maradjon ki kártya*). A felgyorsult tempójú világunkban tudjon váltani, képes legyen folyamatosan tanulni. Erre szükség van, mert öt évente megduplázódik az információs bázis minden területen. Erősítsük azokat a képességeket, amivel tanulni tud. Tanítsuk meg arra a gyerekeinket, hogyan tanuljanak. Mindenki vizuális típus. Sok vizualitást fejlesztő játékot iktassunk be. (Pl. ábrákat mutassunk 20 mp-ig. Mit láttál?) az összes képesség közül legnehezebb az emlékezetet fejleszteni. Néma értő olvasás fontossága -olvasni kell, hogy elképzelje.

Írjunk **színes** vázlatokat. De ne előre készítsük el, a gyerekek előtt írjuk.

Figyelemfejlesztő játék: mit változtattam az öltözékemen, mi szokatlan rajtam.

Pozitívan kötődjön érzelmileg rajtam keresztül a témához, a tananyaghoz!

Minden gyerekben van pozitívum.

Őszintén kell dicsérni!

Legyen empátiás készségünk!

A beírással csak magunkat járattuk le, mert azt jelenti, nem tudjuk kezelni a helyzetet, csődöt mondtunk.

Ajánlás: Ki nevet a végén? – társasjáték.

Remélem nem volt unalmas ez a néhány oldal, én most is jól szórakoztam. Jó lenne, ha Ti is.

Határidő után mégis érkezett két anyag.

Nádai Béla, közismertebb nevén Blabá írását a természetismereti vetélkedők szervezéséről és felhívását a hagyományos Madarak és Fák Napjára, melyet május 3-án, szombaton tartunk a szokásos helyen, a Budakeszi Vadasparknál. Érdemes ott lenni! A mi iskolánk évek óta nagy létszámmal (kb. 70 fővel) vonul ki, és sok-sok élménnyel tér haza.

Természetismereti versenyek

¹

„Nem az a legfontosabb, hogy mindent felismerj, megnevezz, hanem, hogy rácsodálkozz a természet gazdagságára, változatosságára, szépségére!”

Ilyen rendezvények szervezési módszereit a nemrég elhunyt barátommal, Fábry Pállal már régen ismertettük a NIMFEA Egyesület „ZÖLDSZEMMEL” c. kiadványában. Legalább tizenöt éve, évente több versenyt rendezek a legkülönbözőbb körülmények között (Madarak és Fák Napján, természetvédelmi táborokban, cserkész táborokban, határon túli magyarságismereti táborban, NOE és NP rendezvényeken, madarásztáborban, stb.). Az ez év szeptemberi Országos Találkozókon bemutattam néhány tipikus versenyállomást. Ebben a Módszerkosárban pedig

---

¹ *Annyi kártya legyen, ahány gyerek van, és aki már válaszolt, kártyát kap, hogy ne maradjon ki senki.

néhány gyakorlati kérdést ismertetek, hogy akinek kedve van, könnyen létrehozassa a saját rendezvényét.

Tapasztalatom szerint elég, ha egy verseny tíz állomásból, állomásonként tíz-tíz feladatból áll. A résztvevők jelentkezéskor kapnak egy versenyzőkartont, amire ráírják választott fantázianevüket és azon gyűjtik az állomásokon nyert pontjaikat.

A tíz állomás úgy szokott összejönni, hogy társegyesületi és intézményi barátaimtól összegyűjtök, amennyit tudok, a többit magamnak kell kiállítani. A szellemi erőfeszítést igénylő állomásokat két-három sportos-ügyességi állomással szoktam „hígítani”. Minden állomást legalább egy állomásvezető irányít, ő rendezi el az állomáshoz szükséges tárgyakat, az állomás nevét és a feladatot ismertető táblát, a verseny során pedig a versenyzőkartonokra beírja az állomás nevét és a szerzett pontszámot. Az állomások végigjárási sorrendje tetszőleges, minden versenyző oda mehet, ahol éppen szabad hely van. A verseny végén a pontszámok összegezésével könnyű a helyezési sorrendet megállapítani. Ha tudtam a jutalmazásra támogatást kapni, az első tíz helyezett kap jutalmat, mégpedig úgy, hogy a kitett ajándékkupacokból a helyezési sorrendben választanak.

Véleményem szerint az állomásneveket és feladatokat ismertető táblák elég informatívak ahhoz, hogy bárki „lekoppinthaassa”, vagy hasonlókat alkothasson. (Lásd a mintaként bemutatott kicsinyített példákat!) A versenyhez használt természeti tárgyak pedig kellő kitartással és sok zacskót-dobozt tartalmazó hátizsákkal kirándulásaink során begyűjthetők. (Ha pedig netán ezt túl „macerásnak” tartanátok, szívesen látlak benneteket unokákkal, tanítványokkal minden május 10-éhez legközelebbi szombaton 9-14 óra között a Budakeszi Vadasparknál.)

A novemberi KÖR-ben Besenyei Mara tollából örömmel olvastam, hogy a Pulikuckó újra feléledt. Ha a fentiekben ismertetett versenyállomásokat alkalmasnak ítéletek pulikuckóbeli alkalmazásra, szívesen segítek egyeztetett időben. Válasszatok állomástípust az ismertető táblák alapján és keressetek meg sms-ben! Szó lehet arról is, hogy egyes -nem túl macerás- állomások tárgyi feltételeit ott is megteremtjük, különösen, ha segítséget kapok!

Jó munkát, jó szórakozást!

Blabá (20/536-0966)

Tapintható tárgyak

Egymás után tízszer nyúljatok két kézzel a dobozba, válasszatok ki egy tárgyat, mondjátok meg hogy mi az, vegyétek ki és mutassátok meg!

Ej, mi a kő?

Azonosítsátok a kitett mintákat az alábbi lista közeteivel!

Homokkő, Kalcit, Kőszén, Mész-kő, Pala, Gránit, Dolomit, Bazalt, Márvány, Bazalttufa

Megkérdezzük magukat, ismerik a magokat?

Mondjátok meg, mi magja a tíz minta!

Száraz gombák

Azonosítsátok a gombákat az alábbi listával!

Júdásfüle gomba, Bükkfatapló, Lepketapló, Bunkós agancsgomba, Hasadtlemező gomba, Pecsétviasz gomba, Labirintus tapló, Szarvasagancs gomba, Csillaggomba, Ízletes kucsomagomba

Hogyishívják?

Hogy nevezi a magyar:

A hím vaddisznót, A szarvascsoportot, A fiatal őzet, A däm vad agancsát, A kecskék csoportját, A Hím Szarvast, A Muflon Szarvát, A Fialat Békát, A Nöstény Kutyát, A Sertések Csoportját

Egy dobozban tíz toboz

Azonosítsátok az alábbi lista segítségével az asztalra kitett tízféle tobozt!

Erdei fenyő, Álciprus, Selyemfenyő, Feketefenyő, Vörösfenyő, Közönséges luc, Mamutfenyő, Ciprus, Ezüstfenyő, Keleti tuja

Madarat tolláról

Azonosítsátok a tíz madártollat a listával!

Fácán, Túzok, Vörös vércse, Fehér gólya, Csonttollú, Nagykócsag, Erdi füles, Szajkó, Karvaly, Strucc

Pont tíz vesszőcske

Azonosítsátok az alábbi lista segítségével a kitett tíz, fásszárú növényekről származó jellegzetes vesszőcskeket!

Fűz, Csíkos kecskerágó, Boglárkacserje, Olajfűz (ezüstfa), Veresgyűrűs som, Aranyfa (forsythia), Mogyoró, Ördögcérna, Bibircses kecskerágó, Fehér akác

Tobozkosárlabda

Próbáljátok a kijelölt helyről tíz tobozt a kosárba dobni!

Zacskótapogató (vászonba varrt apróságok)

A zacskók vásznán keresztül tapintsátok ki, mivel vannak megtöltve!

Mi a fenyő?

Mondjátok meg, hogy a kitett ágak az alábbi lista melyik fáján nőttek?

Erdei fenyő, Selyemfenyő, Szerb luc, Törpefenyő, Feketefenyő, Duglászfenyő, Ezüstfenyő, Vörösfenyő, Koreai jegenyefenyő, Keleti tuja

Valami bűzlik!

Szagoljátok meg a tíz szagmintát és találjátok ki, mik szaglanak!

Natúrmix

Találd ki, mik a kitett természeti tárgyak!

Faanyagok

Azonosítsátok a kitett tíz faanyagmintát az alábbi listával!

Bükk, Szelídgesztenye, Tölgy, Dió, Luc, Rózsafa, Cseresznye, Narancseper, Mahagóni, Hárs

Vakmenet

Szemetekre húzott sapkával menjetek el a kifeszített zsinórig és mutassátok meg a legközelebb lógó számcédulát!

A másik írást Csapóné Tábori Hajnalka küldte. Már régen elterveztem Vele, hogy mint néprajzostól, a jeles napokról kapunk tőle ismereteket. Most íme itt a farsang...

Farsangi szokásokról

Az egyházi és a gazdasági év eseményei között különös jelentőséggel szerepel a farsang időszaka, amely jellegében mindkét területhez szorosan kötődik. A farsang, úgy nevezett mozgó ünnep, amely január 6-a, azaz Vízkereszt után kezdődik, és a húsvétot megelőző negyven napos nagyböjt kezdetéig, vagyis hamvazószerdáig tart. A farsangban tovább él számos pogány, görög-római, és számos középkori szokás. Ezek keveredése igen gazdag, az egész európai kontinensen ismert és gyakorolt elemeket éltet és őriz számunkra napjainkig.

Az elemek között a legrégebbi elemek az ősi telet temető és a tavasz várását, érkezését elősegítő szokások, melyek már a pogány korban is igen változatos képet mutató ünnepeket túlélve őrződtek meg napjainkig. Ezek a zajos, mulatozós szokás-elemek már a klasszikus ókorban is megvoltak, továbbéltek és kiteljesedtek a szaturnáliák féktelenségig fokozódó életérzésével. De ezek a szokás elemek éltek tovább és keveredtek a középkorban a kereszténység szokásvilágával, gazdagítva azt sajátos pogány eredetű elemekkel. Ily módon éltetve a kétféle műveltség elemeit. (A szaturnália= az tél végén, decemberben tartott ünnep volt, melyet Saturnus római isten tiszteletére rendeztek. Ilyenkor szünetelt a munka, ez volt az evés-ivás, az ajándékozás ideje, amikor a rabszolgák tulajdonosai szolgálták fel az étkeket a saját rabszolgáiknak. Az ünnep gyakran átcsapott féktelen, vad mulatozásba, kicsapongásba. Rómában, az évnek ebben az időszakában rendezett táncos mulatozások, álarcos felvonulások a tél temetését, a tavasz várását jelentették, mely hiedelemnek gyökere hordozói és éltetői, megvoltak már az egyiptomi kultúrában is, és a korábbi, pogány hiedelmekben is. Ezek a mulatságok kb. egy hétig tartottak, s fontos részük volt a szegények megvendéglése, a család tagjainak megajándékozása. Erre az időszakra esett a kedvelt gladiátor viadalok megrendezése is. Latin nyelvterületen a „carneval” elnevezés élt, mely a carne vale, a hús elhagyását jelentette. Kutatók említik a „ carrus navalis” díszes szekereket is, melyeket az álarcot viselő tömeg tolt végig Róma utcáin.

Német nyelvterületen a Farsang elnevezés járta, mely a „fazeln= fecsegni „ jelentésű szóra vezethető vissza, és szokás-elemeiben hasonló a déli carneválhoz. Ez is a tél-tavaszi ellentétét, a tobzódó vigadozást, a zajos mulatozást, bolondozást jelentette. Gondoljunk csak a Carmina Burana Kocsma dalára.

Hazánkban a Farsang szokása a középkorban honosodott meg, és mindkét kultúrkör elemeit átvette. A maszkos alakoskodások Magyarországon már Mátyás korában divatban voltak, és bizonyára itáliai mintákat követtek az álarcos mulatozások. II.Lajos udvarában harci játékokat is rendeztek. A gyermek korú királyi házaspár és udvaroncák legnagyobb öröme és szórakozására. Nem csoda, hogy az egyház rossz szemmel nézte és üldözni kezdte a fékevesztett mulatozást, melyet az ördög művének tartott. Temesvári Pelbárt, ferences szerzetes a következőket írta 1502-ben szerzett prédikációjában: „ Ó jaj, ezekben a napokban hány keresztény ember fordul a kegyelem világosságából a sötétség cselekedeteihez, vagyis a

torkossághoz, az iszákossághoz, a bujálkodáshoz. Az efféle emberek a farsangban az istenüknek választják az ördögöt, amit álarcos mulatsággal, fajtalan énekekkel dicsőítenek, megvetvén a Krisztust.” Azonban minden egyházi tiltakozás dacára az egyház nem tudta a farsang megünneplését visszaszorítani, valószínűleg annak ősi, pogány gyökerei miatt, melyek már túl mély és szoros szállal ivódott be az emberek ösztönébe, szoros kapcsolatot teremtve a tél elmúltá felett érzett örömmel, a termékenységgel, jelentette a tavasz érkezését. A bőség eljövételét siettető, segítő, varázsoló életérzést nem lehetett elfojtani. Az egyház is inkább regulálni próbálta, hagyván és terelgetvén a népi színjátszás megszületését. A farsangi szokások máig együtt élnek velünk, örömet szerezve minden egymást követő generációnak. Megteremtve a házasulandó fiatalemberek és eladó lányok egymásra találásának társadalmi szokás rendszerit. Faluhelyen ekkor tartották a legtöbb lakodalmat. A párra nem lelt lányokat pedig a legcsúfondárosabban taszították ki maguk közül. Gondoljunk csak a magyar irodalom egyik gyöngyszemére: Csokonai Vitéz Mihály Dorottyájára! Ajánlom e művet mindenkinek, aki többet szeretne tudni erről.

A polgári életben is, a paraszti világban is egymást érték a bálók, a mulatságok. Régen, a két világháború között, még zárt társadalmi korlátokkal, aztán elsöpörve minden korlátot rendezték a farsangi mulatságokat. Érdekes, hogy napjainkra visszatérőben van a foglalkozások, az azonos érdeklődésű, a jótékonytársaságokat szem előtt tartó

Az ünnep végén, a farsang farkán, húshagyó keddel és Hamvazó szerdával azonban a „farsángnak is vége legyen”, hogy helyt adjon a tavasszal kiteljesedő életnek, a dolgos hétköznapiaknak.

Csapóné Tábori Hajnalka

Köszönöm mindkettőtöknek a kosárszínesítést.

Ismét azzal zárok, hogy várom írásaitokat (ha lehet időben) a jobb kosárért. A következő határidő április 19.

Szeretettel: Emri Erika